ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտարարում է ի գիտութիւն հասարակութեան, որ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԸ,

որի կանոնադրութիւնը 1912 թ. նոյեմբերի 20-ին արժանացել է Ֆինանսների պ. Մինիստրի հաստատութեան և ապա 1912 թուի դեկտեմբերի 20-ին հրատարակվել է «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՕՐԷՆՍԴՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀՐԱՄԱՆՆԵՐԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒԻ» մէջ,

ՆԵՐԿԱՅ ՅՈՒՆԻՍ ԱՄՍԻ 18-ԻՆ

ԲԱՑ Է ԱՆՈՒՄ ԻՐ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

և պիտի կատարէ, իր կանոնադրութեան համաձայն, ամէն տեսակ բանկային գործողութիւններ:

ԲԱՆԿԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱՒՈՐ ԿԵՐՊՈՎ ԳՏՆՎՈՒՄ Է

Սերգիեվսկայա փողոցում № 8.

տտ. և. 500. 2—2

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԹԵՄԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՅՈԲԵԼԵԱՆԸ ԵՒ «ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՖՈՆԴԸ»

—

Ապահովել մեր ազգային-եկեղեցական դպրոցները «Դպրոցական ֆոնդով», ի յիշատակ համազգային մեծ յոբելեանի, մի գեղեցիկ գաղափար էր, որի իրագործումը հետզհետէ շօշափելի արդիւնք է տալիս.

Բացի այն գումարներից, որոնք նուիրվում են յօգուտ ազգային դըպրոցների ամբողջութեան, պէտք է ի նկատի ունենալ, որ առանձին դպրոցների ապահովութիւնն էլ կազմում է դարձեալ նոյն գաղափարի ճիւղաւորումը և իրագործումը.

Եռանդուն ջանքերը, որ գործադրեցին վերջերս Զաւէն և Բարգէն վարդապետները, դիմելով ժողովարարութեան՝ Ղարաբաղի թեմական դպրոցի գոյութիւնը ապահովելու համար, հաճութեամբ և օրհնութեամբ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, սկսեցին պսակվել մեծ աջողութեամբ. Այն դպրոցը, որ դեռ մի երկու ամիս առաջ կատարելապէս զրկված էր միջոցներից, այսօր արդէն ստանում է հետևեալ առատաձեռն նուէրները.

1) Բաղդասար Արզումանեան, բնիկ շուշեցի, վաճառական Մոսկվայում, վերջնականապէս տալիս է իր խոստացած գումարը՝ 200,000 ր.:

2) Միքայէլ Արամեանց, բնիկ շուշեցի, կապիտալիստ, նուիրել է Շուշում գտնված իր տունը, որ արժէ 30—40,000 ր., թեմական դպրոցին.

3) Գրիգոր Առաֆելեան, բնիկ շուշեցի, վերաբնակեալ Մոսկվա, կապիտալիստ, նուիրել է 5000 ր.:

4) Բաքւում բացված հանգանակութիւնը, որին գլուխ են կանգնել բնիկ շուշեցիներ Ղուկասեան եղբայրները (Պօղոս, Արշակ), տուել է մինչև այսօր 55,000 ր. և, անշուշտ, կը հասնէ մինչև 70,000 րուբլու.

5) Դաւիթ-խան Աւան-Իւզբաշեան, նոյնպէս շուշեցի, կապիտալիստ, նուիրել է 8000 րուբլի.

6) Մնացական Խունունց, նոյնպէս շուշեցի, նուիրել է 6000 ր.:

7) Մի շուշեցի պարոն, ի յիշատակ իր մի մօտ ազգականի, յայտնել է Հ. Առաքելեանին, որ նուիրաբերելու է յոբելեանի օրը 25,000 րուբլի.

Գումարելով բոլոր այս նուէրները, մենք տեսնում ենք, որ նրանք կազմում են արդէն 340,000 րուբլու մի պատկառելի գումար. Անշուշտ, միւս ղարաբաղցիներն էլ, ցրված Ռուսաստանի զանազան վայրերում և մանաւանդ Միջին-Ասիայում, կը շտապեն կատարել իրանց ազգային պարտականութիւնը, և դեռ 100, 50, 25, 10, 5 րուբլիների բազմաթիւ նուէրներ կը գան հասցնելու այդ գումարը մինչև 400,000 ր.:

Կայ և մի ուրիշ խոշոր նուէր, որ եթէ յատկապէս չէ վերաբերում թեմական դպրոցին, բայց վերաբերում է դարձեալ Շուշու ազգային մի այլ դպրոցին մանաւորապէս, իսկ, ընդհանրապէս՝ «Դպրոցական ֆոնդի» խնդրին. Դա է Ղուկասեան եղբայրների (Պօղոս, Արշակ, Աբրահամ, Յակոբ) նուէրը յօգուտ Շուշու հայոց օրիորդական դպրոցի. Ղուկասեանները նուիրել են Շուշու իրանց մեծ տունը, որ արժէ մօտ 50,000 րուբլի, օրիորդական դպրոցին, բացի դրանից՝ նաև 200,000 ր. դրամագլուխ՝ դպրոցի ապահովութեան և 30,000 ր. էլ՝ իրանց տունը դպրոցի յարմարեցնելու համար, համաձայն մանկավարժական պահանջների. Ուրեմն, Ղուկասեանները, թէ դրամով և թէ անշարժ կալուածքով, կատարել են 280,000 րուբլու մի խոշոր նուէր.

Ի մի գումարելով յօգուտ Շուշու թեմական դպրոցի և օրիորդական դպրոցի եղած վերոյիշեալ նուէրները, մենք կը ստանանք մօտ 680,000 րուբլու մի ֆոնդ, որ նուիրաբերվում է յօգուտ ազգային երկու դպրոցների ապահովութեան.

Մենք այդ խոշոր գումարը, որ կարող է հասնել 700,000 ր., համարում ենք իբրև մասն ընդհանուր դպրոցական ֆոնդի, որ հաստատեց ներկայ Վեհափառ Կաթողիկոսը, որի իրագործման համար պրօպագանդա մղեց «Մշակը» իր աշխատակիցներով. Եւ եթէ հաշուենք Նոր-Նախիջևանի արդէն կատարված նուիրատւութիւնները—որոնց մէջ նոյնպէս նշանաւոր դեր խաղաց «Մշակի» աշխատակից Գ. Չալխուշեան—աւելի քան 150,000 րուբլի, կը ստանանք արդէն 850,000 ր. մի գումար, որ, անշուշտ, կը հասնէ ապագայ նուէրներով մինչև մի միլիօնի.

Եւ ուսուցիչները կարող են գոհ սրտով ասել, թէ «Դպրոցական ֆոնդ» հիմնելու կոչը արձագանք գտաւ իրանց հայրենակիցների սրտի մէջ.

Գալով ի մասնաւորի Ղարաբաղի թեմական և օրիորդական դպրոցներին, պէտք է շնորհակալութիւն յայտնել Զաւէն և Բարգէն վարդապետներին, որոնք, կատարելով իրանց հովուական և առաքելական պարտքը, կարողացան պարզերես դուրս գալ հայոց եկեղեցու, նրա Հովուապետի, Ղարաբաղի հայ ժողովրդի և հասարակութեան առաջ. Նրանք արժանի են իրանց հայրենակիցների երախտագիտութեան.

«Մշակն» էլ առաւել ուրախ է, որ իր կոչերը և յորդորները չը մնացին «ձայն բարբառոյ յանապատի» և հայ հասարակութիւնը, ինչպէս միշտ՝ ազգային բոլոր հարցերի և աղէտների ժամանակ, այս անգամ էլ արձագանք տուեց նրա կոչին.

Պատրաստվենք, ուրեմն, արժանաւորապէս տօնելու Ղարաբաղի թեմական դպրոցի 70-ամեայ յոբելեանը.

Հ. Առաքելեան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

ԼՈՒՐԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՄԱՍԻՆ

—

Պետերբուրգից, հաւաստի աղբիւրից, հաղորդում են հետևեալը.

«Ռուսական բարձր կառավարութիւնը այժմ եռանդուն բանակցութիւններ է վարում անգլիական և ֆրանսիական կառավարութիւնների հետ հայոց հարցի մասին. Այն կարծիքը կայ, որ Գերմանիայի կողմից դժուարութիւններ չը պէտք է լինեն և Եւրոպան պաշտօն պէտք է տայ ռուսներին մի անգամ ընդմիշտ հսկել ռէֆօրմների վրա, որ Թիւրքաց կառավարութիւնը յանձն է առնում մտցնել».

—

«Р. Молва»-ին հեռագրում են Կ. Պօլսից. «Հայաստան մեկնեց առանձին գերմանական մասնաժողով արտաքին գործերի մինիստրութեան պաշտօնեայ պրօֆ. Լէնմանի գլխավորութեամբ. Լուրերի համաձայն, մասնաժողովի մէջ է նաև գերմանական գեներալ-շտաբի պետը. Վերջին ժամանակ նկատվում է եռանդուն յարաբերութիւն գերմանական դեսպանատան և հայոց պատրիարքարանի միջև. Գերմանական դեսպանը աշխատում է Թիւրքիային թեքել կոալիցիայի կողմը, որ ուղղված է Ռուսաստանի դէմ. Անգլիային առաջարկվում է մեծ կօմպենսացիաներ պարսկական սահմանագլխում և Եգէյեան կղզիներում.

—

Բոլոր մեծ պետութիւնները, բացի Աւստրիայից, համաձայնվեցին Ֆրանսիայի կազմած նախագծին, որով Հայաստանում գործադրվելու են անհրաժեշտ բարենորոգումներ.

—

Պարիզից հեռագրում են, որ Ֆրանսիան իր կազմած նախագծի մէջ առաջարկում է Հայաստանում նշանակել մի ընդհանուր տեսուչ, թէկուզ դա լինի թիւրք, որպէսզի արիւնհեղ դէպքերի ժամանակ պատասխանատու հանդիսանայ Բ. Դուռը.

—

«Голосъ Кавказа» թերթը, կիրակի օրվայ իր առաջնորդող յօդուածի մէջ առարկելով կոմս Բօբրինսկիի՝ Պետական Դումայում արտասանած ճառի այն կէտի դէմ, թէ հայերին պէտք է օգնել իբրև դաշնակիցների, նորից առաջ է բերում, իբրև հայերի դէպի ռուսները տածած թշնամութեան ապացոյց, այն իրողութիւնը, թէ «Դաշնակցութիւն» կոչված յեղ. կուսակցութիւնը, Ռուսաստանի համար դժուարին տարիներում, երբ Եապօնիան պատերազմ էր մղում, միացաւ Ռուսաստանի ներքին թշնամիների հետ և աշխատեց դժուարութիւններ ստեղծել կառավարութեան դէմ ու թափեց ռուս պաշտօնեաների արիւնը. Ստիպված ենք նորից յիշեցնել ռուս թերթին, թէ նախ՝ «Դաշնակցութեան» արարքները բնաւ չեն վերաբերում հայ ժողովրդին. երկրորդ՝ «Դաշնակցութիւնը» եթէ կատարեց սխալներ և յանցանքներ, պատժվեց դրանց համար. երկրորդ՝ հայ ժողովրդի լօյալութիւնը և անկեղծ ձգտողութիւնը դէպի Ռուսաստանը դարերով ամրապնդված զգացումն է և հաստատված անհերքելի փաստերով ու ռուսական գահի բարձրութիւնից.

—

Վլադիկավկազի հայերը կոմս Բօբրինսկիին խուղարկեցին շնորհակալական հեռագիր թիւրքահայերին Պետ. Դումայում պաշտպանելուն համար.

—

Մեծ պետութիւնների միջև սկսվել է մտքերի փոխանակութիւն թիւրքահայերի վիճակի բարւոքման միջոցների մասին.

—

Կ. Պօլսից հեռագրում են, որ Բ. Դուռը անփոփոխ ընդունեց անգլիական նախագիծը վերաբերեալ Միջագետքում և այլ նահանգներում երկաթուղիներ կառուցանելուն.

—

Բ. Դրանը մօտ շրջաններում հաւատացնում են, որ մօտիկ ապագայում Կ. Պօլիս է գալու մի առանձին պատգամաւորութիւն ֆրանսիացի դրամատէրերի կողմից՝ Թիւրքաց ներքին բարենորոգումների հետ կապ ունեցող